

b. Gaza

Som ganske ung premierløjtnant i 1965 - 66 virkede jeg som næstkommanderende ved et dansk kompagni i Gaza-striben i Mellemøsten. Kompagniet indgik i den dansk-norske bataljon. Indsatsen var her rettet mod kompagniets virke under fremmede himmelstrøg. Hvad forbandt vi med den lille Gazastribe - 38 km lang og 6 km bred -, hvori vort virkeområde lå, og hvori vi opholdt os i seks måneder?

Striben, måske bortset fra det nordvestlige hjørne og en stribe ned langs kysten, blev beskrevet som værende frugtbart land, der kun betingede, at der var tilstrækkeligt med vand til vanding hele året rundt. Noget andet er, at man med skiftende held udnyttede den rige jord. Det er vel sådan, at netop den dansk-norske bataljons østlige og sydlige område var stribens frugtbareste med velanlagte appelsinplantager, der - som vi alle oplevede det - kastede godt af sig. Landskabet var derfor det kønneste i striben, fordi de grønne, tætte plantager dannede ligesom et tæppe over det bølgende terræn, der hist og her blev afbrudt af de beskidte, men ganske maleriske landsbyer over hvis flade tage den slanke minaret knejste. »Sandbjergene« i den nordvestlige del af vort område var vel nok for os, der ikke har haft vores gerning der, en herlig kontrast at skue ud over med det dybblå Middelhav som overgang til horisonten og himmelens blå.

Enhver af os har vel givet undret os over, hvad størsteparten af befolkningen levede af. Striben var jo at betegne som et af verdens tættest befolkede områder med sine 1875 indbyggere pr. kvadratkilometer. Befolkningen kunne dengang deles op i fem kategorier, nemlig 302 000 flygtninge og 128 000 egentlige indbyggere i striben, der igen kunne deles op i landboer, beduiner og beboer i byerne Gaza, Khan Yunis og den del af Rafah, der hørte med til striben. De kategorier, vi takket være vores tjeneste i området bedst lærte at kende, var vel beduiner og landboere. Vi har alle set en lille samling tøjtelte, to-tre familiers medlemmer, hvoraf mange var børn, får og dromedarer i en broget forvirring. Vi kendte den lille beduinpige, der drev sin flok geder eller de karakteristiske fedthalefår.

Men den smilende bonde og hans kvindelige arbejdskraft var nok langt bedre bekendte af os, fordi vi så ofte mødte dem i marken, hvor han med den primitive plov af træ, trukket af det spinkle æsel eller den overlegent udseende dromedar, tilvirkede sin jord for det korn, der stadig giver ham den samme sparsomme høst som for to tusinde år siden. Hun samlede i sit sorte klæde en smule grønt til fjerkræ og husdyr derhjemme for derefter rank at bære det på sit hoved den lange vej hjem, medens han red på trækdyret. Her gjaldt ingen ligeretsbegreber endsige ærbødighed for kvinden. Landsbyernes skidenhed, vrimmel af halvnøgne børn og de mange unge kvinder med den specielle vandkrukke på hovedet var også kendt for os. Ligesom vi alle mindes landevejens brogede trafik af udslidte, misligholdte biler af ethvert fabrikat, tungtlæssede æselkærrer, den flittigt læsende yngling, der bruger pyjamas som påklædning dag og nat og ofte vejen som tavle for sine skriftegn og de stadigt ventende småklynger af kvinder og mænd med alle deres pakker, kurve og bylter spejdende efter en servicetaxa.

Det er træk af et folks tilværelse, der er så forskellig fra vores egen, men kendskabet til betingelserne og måden at leve på i en solbeskinnet lille stribe har vel netop givet os alle noget med hjem, noget at tænke over og dermed noget at fortælle videre.

Indtryk efter tre måneder i Gaza-striben

"Lad det være skrevet straks, at jeg er virkelig glad for opholdet her i Gaza, såvel hvad tjenesten angår, som hvad kendskabet til den herboende befolkning bibringer mig af viden om og respekt for deres tilværelse.

Jeg husker tydeligt den stemning, jeg befandt mig i, den aften efter en lang rejse sluttende med køreturen op gennem Gaza-striben. Jeg var dybt deprimeret over se den fattigdom, skidenhed og trøstesløshed, der prægede alt og alle. Adskillige besøg i flygtningelejre, på hospitaler og skoler samt det, at jeg i flere tilfælde har haft lejlighed til utvungent at diskutere med unge studenter, lærere af begge køn, læger og ingeniører har lært at sande hvilke uhyre vanskeligheder, man må kæmpe med, når man laver en revolution, der skal forandre livsholdning, traditioners tryk, dyrknings- og handelsmetoder, der har virket i dette område i mere end tre tusinde år til et moderne samfunds materielt præget af dets manglende respekt for den enkeltes virke.

Som modpol til velfærdsstatens "perfektionisme" rent socialt synes alt her at halte, man har masser af tid, billig arbejdskraft nok og udsøgt respekt for handelstalentet og gamlingen, der hersker over sit lille samfund bestående af den snævre familie, det er derfor ikke nemt at blive enige om noget som helst. Men tro mig den egentlige befolkning befinder sig godt, den er yderst nøjsom og alle synes glade og tilfredse dermed. Enhver familiefader med respekt for sig selv får gerne mindst seks børn, før var det endog almindeligt at få op til seksten børn med to koner.

Der er dog også noget yderst tragisk i dette lille landområde, nemlig det kæmpe store uløselige flygtningeproblem. Der findes mere end tre hundrede tusinde flygtninge. Det er bitre sjæle, der udgør det eneste alvorlige faremoment. Der vises dem ingen respekt, og ingen mening synes de at have med tilværelsen, dertil kommer, at de kun modtager rationer, som svarer til fem og tyve danske ører pr. dag, der lige akkurat holder eksistensgrænsen. Rationer må de oven i købet stå i timelang kø for at modtage. Denne del af Mellemøsten er farverig at opleve på grund af den altid brændende sol, det herlige landskab, der her er præget af velordnede appelsinplantager og maleriske landsbyer og endelig af en venlig og imødekommene lokalbefolkning. "

Kompagnilejren

»Det kan ikke undre nogen, at indtrykkene er mangeartede og i et så stort antal, at der vil gå nogen tid, før de sætter sig. Efter den første hyggelige velkomst med hakkebøf og vandmelon og dertil i dagens specielle anledning en flaske rødvin lod man sanserne indsuge de første indtryk af den lille verden, der nu skal være vores i det næste halve år.

Vi har en smuk og hyggelig messebygning, der hovedsagelig indeholdt et dagligstuehjørne og en spisekrog samt en lille "forstue" der også benyttes til gæsteværelse. I den anden ende af bygningen huserer en dansk messemand og den arabiske kok Abdul i det lille køkken, der blandt andet er forsynet med køleskab. Ti skridt fra denne bygning har vi kvarterbygningen, hvor chefen og næstkommanderende har hver sit rum og skriveren og løjtnanten deler et, adskilt af et forhæng. I bygningen findes brusebad med varmt vand en gang imellem og wc i dansk forstand.

Den lille lejr indeholder belægning for 2 delinger med dertil hørende messer, endvidere findes en araberkantine med alskens gøgl.

Jeg troede ikke mine egne øjne, da jeg så hvilken utrolig dårlig forfatning, de enkelte bygninger er i og det gamle ord om, at mænd er nogle forfærdelige svin, når de er sammen, gælder i sandhed; men dette forhold kan der jo rettes meget på. Næste dag fik jeg så det første indtryk af det landskab, vi nu befinder os i. Det er meget smukt let kuperet og afvekslende grønt på grund af de mange appelsinplantager. Mod vest de store sandbjerge, der strækker sig helt ud til Middelhavet. Mod nord løber grænsen til Israel bare to kilometer fra lejren. Overfladen er på denne årstid ganske ens og en række hvide små hytter langs den grøft, der danner grænsen, er det eneste der herfra viser, at det land, vi står i, er den Forenede Arabiske Republik og lige derovre er Israel. To delingslejre er skudt frem, så de ligger halvtreds meter fra grænsen med godt tre kilometer imellem sig. Det stykke land i en fem hundrede meter bred zone løbende langs med grænsen på en strækning af godt fem km er det område, vi skal kontrollere.

For at få det bedste indtryk af terrænet begav den næstkommanderende, jeg skal afløse, og jeg os til fods. Vi fulgte et udtørret flodleje igennem bambuskraat ind i den største plantage i området. Bare på denne første kilometer fik jeg et levende indtryk af, hvor forskellig denne verden er fra vores. En meget særpræget og rig fugle verden, der blandt hundreder indeholder en del af de svaler, der lige har sagt farvel til Skandinavien og også en enkel stork forresten. Alskens mærkeligt kryb ser man. Nogle giftige som det, der går under fællesbetegnelsen, slanger, hvoraf jeg allerede ved et tilfælde har set en meget giftig i familie med vores hugorm og en ganske ufarlig på størrelse med en god stor ål, den sidste gjorde umiddelbart det største indtryk. Men for alle slanger gælder, at de er menneskesky. Indtil i dag er der derfor ingen FN-soldat, der er blevet slangebidt - og der har dog været soldater hernede siden 1956. Mere hyggelige er de hundreder af gekkoer, der træffes alle vegne. De er ca. ti centimeter lange og er nærmest at sammenligne med kæmpe firben. En betydelig mere ubehagelig karl er skorpionen, hvoraf jeg allerede har haft en på ryggen dog uden på skjorten. Det er en kæmpeedderkop, der stikker ved hjælp af en giftkrog i halen. Et helt under var det, at jeg ikke fik et fjorten dages ophold på hospitalet med høj feber. Kun en hurtig bevægelse fra den arabiske plantagevagter, jeg fulgtes med igennem appelsinplantagen, gjorde det ikke muligt for dyret dels at foretage landing på min ryg fra et

appelsintræ og dels nå at stikke, før den meget ublidt landede på jorden. Den morsomste af dem alle er uden tvivl kamæleonen, der jo skifter farve efter det humør og de omgivelser, den nu er i.

De mennesker, der ikke har oplevet et tordenvejr på disse egne, har en stor oplevelse til gode. Optakten er ganske festlig, hele horisonten rundt flammer lynene på baggrund af de tunge skyer. Lyden hører man indledningsvis ikke, fordi bjergene sluger den. Pludseligt tager det til at blæse, en blæst der efter få sekunder går over i storm så man skyndsomt søger inden døre og kun med håbet, at det ikke går over til hvirvelstorm, for det vil de spinkle træbarakker næppe kunne stå imod. Og så trommer regnen på taget. Stor er ens forbavselse, da man næste dag finder ud af, at det ikke er et bølgeblikstøg, som man troede aftenen før, fordi larmen var så utrolig og så med den regnmængde. Det regnede virkelig i tove. To timer efter hørte den pludseligt op, og alle slikkede sårene og tørrede vand op. Det minder mig om, at vi går en regntid i møde med alle dens overraskelser. Så meget vand var der i hvert fald, at forsyningerne ikke kunne komme frem takket være en manglende bro i et udtørret flodleje, der pludseligt svulmede op.

En sidste lille oplevelse skal også med. Scenen er en stjerneklar nat med millioner af mælkevejens lysende punkter, temperaturen lige under 20, påklædningen tvangfri, men ikke mere end skjorteærmer - og hvad så? På et hvidt lærred toner Tony Curtis og Dean Martin frem blandt mange andre i et overordentlig tyndt, amerikansk lystspil. Det virker meget paradoksalt og ærlig talt gjorde den herlige aften - oven i købet en oktoberaften - større indtryk på mig.

Kørsel i sand

»Turen kom i stand ved lidt af en tilfældighed.

Næstkommanderende ved den canadiske husareskadron skulle holde afskedsparty. Jeg fik en invitation til festen. Nu er det vanskeligt for en premierløjtnant at få kørelejlighed over den tres kilometer lange distance med mindre, at han benytter de daglige transportere. Jeg benyttede ambulancen allerede om morgenen og havde forinden sikret mig, at jeg kunne overnatte på det danske hospital, for så at returnere næste dag med samme transportmiddel.

Tilfældigt må jeg have nævnt, at jeg ville komme tidligt til Rafah, for da jeg steg ud af køretøjet ved nitiden i en hylende sandstorm i uniform 47 med Sam Brown, holdt der en rekognosceringsjeep med eskadronens næstkommanderende ved rattet og den tiltrædende ved hans højre side vel indpakket og med nogle drabelige støvbriller for øjnene - ideen hermed lærte jeg snart. Med et smil bød de mig op bagi, og uden kommentarer var vi på vej med en noget forvirret mig, der klamrede en flaske eksportsnaps samt regimentspladen (grammofon) og Bo Bojesens: "How to be a Dane" i skødet.

På et eller andet tidspunkt gik det op for de herrer, at uniformen næppe ville være lige så velpresset og støvfri, som den var ved ankomsten, hvis der ikke blev gjort noget. Et uldfor i næstkommanderendes pacca måtte kunne bruges, og et par små solbriller var da bedre end ingenting.

Jo, det var festligt, og hurtigt gik det ud ad et sandspor med spredte bevoksninger langs siderne. Farten, godt tres kilometer. Det blev meget hurtigt klart for mig, at den nye amerikanske jeep er et helt fantastisk køretøj. Lav, bred, tung, utrolig godt affjedret og stærk. Man mærkede også snart, at køreren havde haft udbytte af at køre i dette specielle terræn i mere end ni måneder.

Pludselig brød en station ind på nettet for at give en patruljerapport. En slem ed fra næstkommanderendes mund trængte gennem den tudende vind, og han brød straks ind med den korteste, men mest effektive bemærkning, jeg har hørt: " To dages ekstra patruljekørsel, OUT". Grunden fik jeg senere, den arme sjæl havde benyttet tre ord flere, end meldingen krævede. Man kunne tale om, at der blev meldt - ikke snakket - på det net. Ørkenen overrasker en, når man oplever den første gang. Der er tale om et helt klitlandskab med kæmpeklitter, og den dag har de givet syntes større på grund af sandfygningen. Det er ikke særlig rart at få fygende sne ind under flippen, men det er så sandelig ti gange værre at få fint sandstøv indenfor. Man får tilmed en knasende fornemmelse i munden.

Kørselsteknikken er selvfølgelig speciel, den består af tolv til femten gearskifter i minuttet, en konstant hastighed alt efter terræn på ikke under tres kilometer og ikke over firs kilometer. Det kræves også, at man evner at bedømme en stigning og dermed vide, hvornår accelerationen skal ske for at toppen nås. Er den først nået, må speederen straks slippes, idet et kraftigt fald ellers kan blive resultatet - og det gør ikke bekvemmeligheden større for kører og passagerer. Jeg har altid kunnet lide at køre i rutsjebane - og her fik jeg lov til det i mere end seks timer.

Efter en lille times rutsjen op og ned langs den internationale grænselinje ind til Israel, nåede vi en rødmalet tønde, mødestedet for patruljen. Her skete i ventetiden den højtidelige overrækkelse af gaverne til nogen overraskelse og spøg.

Der blev også tid til en forklaring på, hvad formålet var med denne sightseeingtur.

Næstkommanderende var på vej ud for at sige farvel til delingernes mandskab i de to lejre,

ligesom han ville sige farvel i den nordligste af de jugoslaviske delingslejre, der ligger, hvor det canadiske ansvarsområde ophører mod syd, ca. tres kilometer fra Rafah.

En forespørgsel over nettet godtgjorde, at patruljen kun var en kilometer borte, og at den var forsinket på grund af den tiltagende sandfygning.

Den brede sergent, der steg ud af den forreste jeep i den lille kolonne på tre, advarede næstkommanderende om ikke at køre ud den dag, fordi vi nok kunne nå ud til den første forblæste delingslejr, men hvordan med at komme hjem derfra?

Vinden var i tiltagende og mulighederne var to, nemlig ad samme spor, som vi nu ville køre ud ad, eller ved at køre videre til næste delingslejr for derfra videre ad den flade wadi, der løber stik vest for at nå tilbage til civiliserede egne.

Der var den betænkelighed at knytte til den sidste udvej, at strækningen mellem de to lejre var uden afmærkning og et rent månelandskab, der en sådan dag frembød to farer, glemte minefelter fra krigen og uforskyldt indtrængen på israelsk område.

Advarslen blev overhørt, og vi startede påny mod sydøst med vores jeep som nummer to i rækken. I parentes skal bemærkes, at også overtrækshylstret på vores Browning blev fjernet og et bånd isat. Køreturen de næste 25 kilometer lignede den, vi lige havde været på.

Selvfølgelig skabte det et kort øjeblik opmærksomhed blandt den forsamlede gruppe af delingslejrens beboere, der i den primitive Mens Mess var krøbet sammen for at styrke sig over en kop kaffe, da disse tre typer kæmpede sig ind gennem døren og derefter højlydt forbandede vejrguderne.

Smilene måtte frem, da jeg i næsten ulastelig uniform 47 stod til skue blandt disse praktiske klædte herrer på denne ørkenpost.

Det kunne i øvrigt straks konstateres, at canadiske husarer ikke er spor anderledes end os. Der var den samme atmosfære og utvungne omgang, der hele tiden dog var afpasset rang, som jeg kender hjemmefra; der var mange tegn på, at man havde indrettet sig praktisk, såsom samtaleanlæg barakkerne imellem, voltmetrets placering i messen i stedet for ude på generatoren, der stod mere end hundrede meter borte fra sandsporet og fast monteret kikkert i et af vinduerne, så man med kaffekoppen ved siden af sig kunne overvåge "linjen", der lå 200 meter fra lejren.

En lunch med tre valgfrie retter - bemærkelsesværdigt - blev hurtigt indtaget sammen med en dansk Tuborg og mange brave anekdoters latterbrøl. Det var ligesom om, man ikke smagte sandet længere.

Ved afskeden blev det klart for mig, at den næstkommanderende ikke var nogen almindelig officerstype. Han var lun og som det oplevedes af mig utrolig afholdt. Det kunne klart ses af de mange blanke øjne og den stilhed, der pludselig opstod, da han gik rundt til hver enkelt for at sige farvel.

De næste timers kørsel vil jeg aldrig kunne glemme, dertil indeholdt de for megen spænding. Vi holdt en retning og ledte efter de varder, der skulle give os vores placering i sandhavet; men kun efter ca. en kilometers kørsel, blev hastigheden sat ned. Det var ligesom man tøvede i alle tre køretøjer, man havde ikke tiltro til det, man var i færd med. Derfor ændrede man teknik: en jeep blev holdende og to blev sendt frem i skrå retninger fra hovedretningen for at lede. Fandt man et sikkert mærke, blev de andre to jeeps over radioen kaldt til ved hjælp af et simpelt pejlesystem, hvor to sendte og en kørte.

Efter en times søgen efter mærker i den rasende sandstorm, der lagde et spøgelsesagtigt lys, som syntes at komme farende i bundter af forskellige nuancer af gråt, bestemte næstkommanderende sig til, at man måtte gøre brug af en trekantspejling for at finde ud af, hvor man var i det hele taget.

Denne blev etableret ved, at den delingslejr, vi lige havde forladt, udsendte en jeep, så den kunne komme til at danne toppunktet i trekanten. Delingslejrenes stationer dannede de øvrige punkter i trekanten.

Et kryds blev sat på kortet efter, at der havde svirret signaler i luften i en ti minutters tid, og den lille pejlebøjle var drevet frem og tilbage over kompasshuset i bunden. En linje blev trukket, og så fortsatte vi den famlende kørsel, kravlende op og ned af kæmpeklitterne - lidt halsbrækkende i mine øjne en gang imellem, kørte fast, gravede, alt sammen i et inferno af sand, der absolut skulle flytte sig.

Det, der forbavsede mig mest var, at ingen af deltagerne før havde optrådt under de specielle forhold, en sandstorm byder, og dog syntes det, de gjorde, så indekserceret, at man havde tillid dertil. Der sporedes ingen tegn på panik - også selvom Israel lå derovre eller der, hvor vi nu stod, og sandet skjulte et eller andet sted mere end fem tusinde miner efterladt i store felter.

Mærkeligst af alt for mig var, at vi nåede ud bare 300 meter fra den anden delingslejr. Forholdene og opholdet var her ganske som i den første lejr. Det kan indskydes, at delingsføreren var en gut på 23 år. Hans næstkommanderende var en sergent på 41 med 22 års tjeneste i den canadiske hær og veteran fra anden verdenskrig, Korea og Congo.

Besøget i den jugoslaviske delingslejr var en speciel oplevelse. Her syntes lammeskindspelsen og blommebrændevinen at være særdeles vigtige for opretholdelsen af livet. De kan ikke et ord engelsk, men syntes meget gæstfrie og venlige, Turen hjem til Rafah var ikke nær så spændende som hurtig - på den del af turen gjaldt det i virkeligheden kun om at holde godt fast.

Som slutbemærkning kan skrives, at gæsterne allerede var kommet, da vi nåede officersmessen, og at jeg stillede i en temmelig krøllet uniform til en i øvrigt særdeles hyggelig middag og efterfølgende aften.«

Julen

”Om morgenen juleaftensdag skete det festlige, som nogen steder er tradition hjemme, at træet skulle fældes og bringes på plads. Tredive mand høj gik vi efter forud indhentet tilladelse ind hos naboen, hvor vi fældede en meget smuk cypres, hvis top skulle udgøre kompagnilejrens juletræ. Træet blev under megen munterhed ført hjem og sat på fod. Formiddag og første del af eftermiddagen gik derefter med at pynte træ og rum. Lige i mørkningen kørte alt vagtfrit mandskab ind til bataljonslejren for i den lille enkle kirke at overvære julegudstjenesten. Denne gudstjeneste betog alle, der tog del i den, fordi prædiken var meget gribende, fordi rummets smukke enkelhed med det lille tændte juletræ fik tankerne til at gå hjem til det, der var kendt, og en deling forstærkede de kendte julesalmer det lille rum de, der vel aldrig har lydt så overbevisende før fra nogen af os, som det var tilfældet her.

Efter gudstjenesten fulgte kompagniets chef og jeg oberstløjtnanten til de to delingslejre på «linjen» for at ønske befalingsmænd og mandskabet glædelig jul.

I den første lejr, vi kom til, virkede den fortættede stemning, der her herskede, næsten overvældende på en. Man havde anvendt en af mandskabsbarakkerne som kirkerum. Tre petroleumslamper, ti stearinlys og et lille bord, hvorpå lejrens Dannebrog var udbredt, udgjorde det nødvendige udstyr til kirkerummet. Mellem sengene stod tredive sjæle, forventningsfulde og alvorlige, klædt i udgangsuniform. Midtergangen var klart aftegnet med et stearinlys på hver sengebøjle. Man ventede på feltpræsten, men man ventede også på kontingentchefen. Efter oberstløjtnantens korte, meget smukke tale blev der mulighed for chefen og mig til at ønske glædelig jul. Her var ingen tvivl om, at det ville blive en smuk og uforglemmelig aften.

I den anden delingslejr havde man valgt at være samlet om julebordet, når præsten kom, fordi det var så meget senere, hvorfor alle stod om et festligt pyntet julebord med det tændte juletræ i det ene hjørne. Det var betryggende for chefen at vide, at i begge lejre var man indstillet på at gøre denne aften til en uforglemmelig oplevelse.

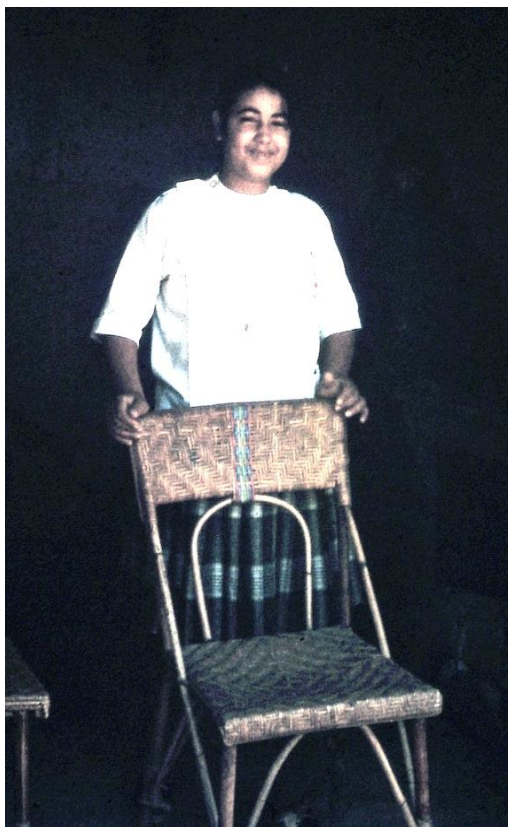
I kompagnilejren, hvor to af kompagniets delinger var samlet i kostforplejningen om et ligeledes smukt pyntet bord, påhørte vi bataljonschefens tale, hvorved vores julefest var begyndt.

Menuen var risengrød med mandel, svinekam med rødkål og appelsingele. Der blev serveret rødvin og senere kaffe, Cherry Heering, knas, nødder og frugt. Jeg var meget

spændt på, hvordan den enkelte ville tage de påvirkninger, han her var udsat for. Men alle hjalp til, at det blevet tilpas stemningsfuldt, men samtidigt et hyggeligt dansk måltid, hvor chefens smukke tale gjorde det lettere for den enkelte, og hvor de mange julesalmer og -sange hjalp mange over de svære minutter, hvor savnet af det, han på denne aften var vant til, måtte gribe ham. Der var julegaver fra de forskellige regimentter under træet, og aftenens højdepunkt var ubetinget, da juleposten blev uddelt. Alle fik brev. Stilheden bredte sig i nogle minutter, da man ved stearinlysens varme skær læste linjerne måske to gange.

Også vore arabiske kokke og arbejdere var med til bords, og selvfølgelig fik de også gaver. De havde for øvrigt lavet maden og serverede, så de danske kokke kunne komme i kirke og være med hele aftenen.

Ved titiden gik hver til sit, nogle blev om bordet, andre gik i kantinen for at drikke sig en øl, og atter andre gik tavse til deres område for at være alene eller for at samles i en lille gruppe om et stearinlys med den hensigt at synge endnu et par julesange til en guitars akkompagnement. Det slog en, at Venus klare lys strålede lige over den vandretliggende nymånes smalle skive”.

Besøget hos Haba

”Kompagniet, der nu næsten er afløst af os, lod indsamle et beløb til en arabisk flygtningepige, der for to år siden fik kørt begge ben af ved en togulykke. Denne pige har indtil nu levet under de kummerligste vilkår. Først på sommeren fik kompagniet udvirket, at pigen blev sendt til Cairo for at få tilvirket et par kunstige ben og lært at bevæge sig på

disse. Efter at være kommet tilbage fik man udvirket med pengeydelse, at pigen kunne komme på en højere pigeskole her i Gazastriben.

Desværre fandt det stedlige palæstinensiske regeringsorgan ud af, at der kunne gøres et større propagandanummer ud af historien, idet FN har en hjælpeorganisation ved navn UNWRA, som Egypten og andre araberstater også støtter, hvorfor det pludselig blev den gode Nasser, der lavede dette, fordi han tillod UN at have styrker i striben. UNWRA kan sagtens vurderes på samme måde, kort sagt noget Nasser/den store gud, har haft med at gøre.

Et mærkeligt udslag af denne propaganda blev, at en eller anden tåbelig amerikansk kvindeorganisation gav sig til at samle tøj til den arme pige. Hun, der er en meget sød pige på 16 år, har heldigvis forstået det hele rigtigt.

Hendes store ønske var da at møde nogle af de soldater, af hvem hun havde fået de store gaver. Da chefen for kompagniet erfarede dette, prøvede han straks at få transporteret pigen de mere end halvfjerds kilometer op til kompagniet.

Det lykkedes ikke, men han fik lov at besøge hende i flygtningelejren. Jeg blev inviteret med og fik dermed min lykkeligste dag hernede.

Desværre ikke fri for en lang hale af UNWRA-repræsentanter, der lever fedt af hele denne forkvaklede hjælpeorganisation. Vi ankom til hendes nye hjem, der udgjordes af et rum på 3 x 4 meter til en leje af to og tredive kroner om måneden. Hos hende boede moderen, en sød og meget smilende araberkvinde, klædt helt i sort og indledningsvis tilhyllet. I hjemmet var en stol, et bord og et lille gulvtæppe. Ikke meget, men tilstrækkeligt mener man på disse breddegrader.

Midt i døråbningen stod den lille pige lykkeligt smilende, støttende sig til sine to krykker. Heldigvis var rummet for trangt til, at vi kunne være flere end mor og datter, majoren, tolken og undertegnede.

Det første hun gjorde var at give os begge en kæmpeknus. Det næste var som lige så spontant. Hun tog sin engelskbog, bladede længe og fandt endeligt det, som hun søgte, et lille digt om Guds rige gaver til mennesket. Mærkeligt at finde i en arabisk udgivet engelskbog. Dernæst prøvede hun at fortælle lidt om sig selv på engelsk og sluttede med at bede os om at fortælle alt om vores familier hjemme.

Fotografen, den officielle, undgik vi selvfølgelig ikke. Efter mange forsøg på at få lov til at komme ind for at tage de billeder, som lejligheden krævede. Heldigvis blev det hurtigt overstået takket være hendes naturlige charme.

Nu kom den store uhyggelige overraskelse. Ind blev båret en kæmpe papæske som en varevogn i kortegen havde bragt ned fra Gaza. Pakkens indhold var såmænd den flittige amerikanske kvindeorganisations resultat og hvilket resultat. Det var ubeskriveligt amerikansk lige fra små rædselsfulde dame- og pigehatte til bikinishorts - meget betænksomt. En enkel blazer med et førhen prangende skjold manglede selvfølgelig heller ikke. Indskydes skal lige, at denne pakke var en ud af tolv. Klogeligt nok har man kun tænkt at give hende den ene. Sødt smilende modtog hun de mange sære ting, men nægtede heldigvis at prøve mærkværdighederne til ære for fotografen.

Afslutningen på hele besøget blev som lige så hjertelig som indledningen. Hun spurgte stille om vi fremmede ikke ville tage et billede af hende, hvis hun gik hen i døren, så vi på denne måde ville huske hende, som hun ville huske os.

En forespørgsel hos de kloge, der fulgte med os, gav mig det svar, der nu overfor hende kunne tolkes som en indbydelse, til at besøge de soldater, der stadig er hernede samt alle de nye, der givet fortsat vil støtte hende. Hun fortjener det, også selv om hun nu allerede har fået så meget. Hun er kun en ud af tusinder, der med lige så stor ret kunne tilkomme retten.

Men majoren tog alligevel pusten fra alle ved ud af jeepen at tage kompagniets afskedsgave til hende, en sammenklappelig kørestol. Hendes glæde var ubeskrivelig. Alle de forståeligt misundelige arabere gav sig spontant til at klappe, da hun lykkelig begav sig ud på sin første korte køretur. Hun ville følge os på vej og med et lille tårekvalt "thank you" sagde hun farvel til os, ivrigt vinkende fra sin kørestol".

Besøget i Khan-Yunisområdet

"Et område der bebos af godt et hundrede og firs tusinde flygtninge. Det er meget vanskeligt at få tilladelse til at besøge en arabisk familie, det måtte jeg sande, da jeg løb rundt mellem et utal af kontorer i UNEF-hovedkvarteret og først efter godt to timers venten kom den famøse godkendelse og underskrift, men hermed var festlighederne først lige begyndt. Efterfølgende skulle det egyptiske hovedkvarter også give sin tilladelse. Jeg måtte ud med en lang række personlige oplysninger, og så endelig fik jeg ordre til at møde om eftermiddagen efter klokken tre, idet en del formaliteter - som de udtrykte det først

skulle ordnes. Trods disse store indledende manøvrer var alt i orden. Aftalen, jeg ugen før havde truffet med velfærdslederen, kunne holde.

Jeepkøreren og jeg nåede forventningsfulde frem til politistationen i Khan-Yunis til det aftalte tidspunkt lidt spændte på, hvad dagen ville bringe af oplevelser. Jeg fandt snart ud af, at vi var ventet, idet en politisoldat straks viste mig ind i et kontor, hvor vores vært allerede opholdt sig. Det første besøg gjaldt nemlig guvernøren for området, en meget betydningsfuld herre, fordi han var egyptisk general udsendt til denne provins, der som bekendt ligger i Palæstina, for at sikre, at egyptiske interesser plejes vel. Sekretæren i forkontoret arbejdede som alle sådanne med stabler af papir, der tilsyneladende fordeltes i tre næsten lige store dynger efter et noget tilfældigt system. Høflig var den lille civilklædte herre, og kaffe skulle jeg da nyde. Efter en kort ventetid gik døren op til det allerhelligste. Ved den fjerneste væg midt for trone en lille Faruk-lignende tyksak med kasketten siddende i nakken og med venstre bryst prydet af en overdådig mængde ordensbånd. Bordet var hævet en halv meter over gulvet og foran dette var anbragt to rækker stole som foran alteret i en kirke. Generalen syntes at være i strålende humør, og efter at de nødvendige høflighedsformaliteter var overstået gav han sig straks til at fortælle lidt om, hvor gode tilstande, der herskede i hans government. Kriminaliteten var ikke stor, meddelte han. Han fortsatte: "Respekten er i top for lovens håndhævere i mit område. En ting, der medvirker hertil, er dødsstraf for flergangs tyveri og røveri. Retten sættes aldrig i byen her, men dødsstraffen eksekveres her ude i gården. For øvrigt er det ikke mere end fjorten dage siden, at det sidst skete. Det er jo også med til at sætte respekt om vort arbejde" sluttede hans korte forherligelse af sit virke.

En kop kaffe skulle også nydes i dette kontor, der for øvrigt var prydet med to gigantbilleder af Nasser og vicepræsidenten og nogle meget farveprangende hvervningsplakater. Ligesom andre billeder gav en beskrivelse af de mange altødelæggende våben, Egypten er i besiddelse af.

Snart efter gav generalen udtryk for, at han gerne ville følge mig rundt, og han fandt det rigtigt straks at tage afsted. Han indvilgede i at køre i UNEF-jeepen; men betegnende for hans magtglæde var følgende lille oplevelse. Jeepen stod parkeret udenfor, og til min store overraskelse bad han nu om at blive kørt ind igennem porten og ud igennem reserveporten, således at det sædvanlige ceremoniel kunne afspilles med udkaldelse af æresvagt også videre. Hele køreturen var et hundrede halvtreds meter, idet målet var en gymnasieskole for piger, hvor Haba gik i skole. Stor var min overraskelse, da porten gik op og afslørede en modtagelseskomité på ca. fyrre, nemlig hele skolens lærerstab med den kvindelige rektor på højre fløj.

Jeg troede først, at guvernøren ville inspicere skolen, og jeg var så heldig at komme med på denne inspektion. De skulle ikke vare mere end ti sekunder før jeg fandt ud af, at her tog jeg ganske fejl. Modtagelsen gjaldt mig. En lille pige kom frem med en blomsterbuket og afleverede den med et dybt nej og med ordene: "Welcome Sir and thank you for all what you and your men have done to Haba". Det kom naturligvis som en stor overraskelse, men rundt måtte jeg for at give hånd til hver enkelt.

Efter denne flotte modtagelse blev lærerstaben sendt tilbage til klasserne og det lille følge blev vist ind på rektors kontor. Hvem var nu denne rektor? Det afslørede sig hurtigt i en lille samtale. Hun var omkring de halvtreds, virkede meget klog, talte perfekt engelsk, opvokset i området og havde taget studentereksamen i den selvsamme skole. Hun havde derefter studeret og var blevet cand. mag. i Egypten, virkede senere i en række år ved en stor skole i Gaza. I 1960 var hun blevet kaldt til universitet i Libanon for der at virke de to næste år som lærer. I begyndelsen af 1963 modtog hun et legat, der muliggjorde et halvt

års ophold i Frankrig. De sidste to år havde hun så virket som rektor ved denne skole. Umiddelbart syntes hun særdeles kvalificeret til denne stilling. Skolens elevtal var tretten hundrede piger i alderen elleve til sytten år. Hun foreslog at gemme spørgsmålene til efter rundvisningen. Hun spurgte mig, hvad jeg ville se, og på hvilket alderstrin jeg ville overvære undervisningen. Svaret måtte næsten blive tredje gymnasieklasse-niveau og engelsk. Klassens fyrrer elever rejste sig straks, da vi trådte ind. Jeg anmodede om at måtte sige lidt til klassen efter, at der på ny var ro. Denne tilladelse fik jeg, og her var det naturligt at gøre rede for, hvorfor jeg var kommet - ikke som soldat, men som dansker, der var interesseret i at lære så meget, som det var mig muligt om livsindstilling, undervisning, ungdom og fremtidsmuligheder. Meget morsomt var det derefter at følge undervisningen. Man læste en engelsk oversættelse af "Cæsar og Cleopatra", og man blev snart klar over, at interessen var meget stor for at tage del i undervisningen. Det er selvfølgelig ikke let for mig at afgøre, om kundskaberne var på samme stadiet som i en tilsvarende dansk 3 G-klasse nysproglig, men samtale i diskussionsform gik meget let og elegant eleverne imellem. En ting overraskede mig meget. Det lykkedes læreren behændigt i grammatikalske vendinger og sammenligninger mellem oldtid og nutid at få indføjet en hel del propaganda for det nuværende styre. Det blev gjort på en uhyre fiks måde, idet han opnåede to ting, at udnytte deres nationale begejstring til at få de svage sjæle med i kredsen og at få dem lært den nødvendige grammatik på en hurtig og overbevisende måde. Det centrale spørgsmål til rektoren efter, at vi på ny var samlet i kontoret, var forholdet pige - dreng. Hvorfor man fastholdt de adskilte skoler? Svaret var kort det, at det ville være forkert at have blandede klasser, fordi der ikke var behov herfor. Ungdomsproblemer, som rektoren kendte fra Paris, eksisterede slet ikke i det moderne arabiske samfund."

Billederne viser en skoleklasse, en håndværkerskole for drenge og den UNWRA-embedsmand, der var min vært under besøget i Khan Ynis. Han ses sammen med sin kone og børn.

Sankt Catherinaklostret og Sinaibjerget

»Det synes som en noget søgt ide at køre seks hundrede tredive kilometer, hvoraf et hundrede halvfjerds er ad et sand- og stenspor uden andet selskab end fire chauffører og de få betalende deltagere.

En lokal guide og de fjorten rejsedeltagere fik en stribe af rige oplevelser, fordi stedet er en livets oase liggende som et sikkert sted imellem barske, men imponerende forrevne bjergformationer, der når højder op til tre tusinde meter. Stedet er Sankt. Catharina Klosteret langt nede på Sinaihalvøen.

Jeg vidste i virkeligheden ikke, hvad jeg begav mig ud på. Tredive ægyptiske pund og et tosidet program, som lovede mange specielle oplevelser. Jeg samt de øvrige i selskabet kørte i den årle morgenstund i solopgangstimen, sammenklemt i en liden bus med dagsrejsens mål, Suez forude.

Chaufføren var søvrig og uvenlig. Køreturen frem mod Suez-kanalen, godt halvfems kilometer nordligere end byen, var lang, ensformig og lidet indholdsrig, idet det var kørsel over en lang gylden sandslette.

Efter at have nået kanalen drejede vi mod syd langs østbredden mod næste mål Ismailia. Her indledtes en ren cirkusforestilling, idet vi skulle passere kanalen af en eller anden

uforklarlig grund, men krydsningen ville resultere i en grundig toldundersøgelse på vestbredden.

Her viste det sig, at bussens chauffør var en tilsyneladende bestikbar smugler af damestrømper, dameundertøj, ure og velduftende badesalte. En åben handel foregik før og under de fem minutters overfart pr. kæde trukket pram. Toldeftersynet resulterede i et stort komediespil med chauffører og toldere som aktører. Under megen dramatik blev bussen tømt, og alt smuglergodset blev i triumf bragt ind i toldbygningen sammen med vores beskedne bagage. Meget diskussion frem og tilbage, og et imponerende dokument skulle udfyldes af hver af os med navn i blokbogstaver, underskrift og dato som sikkerhed for, at vi ikke indførte heroin, guld, papegøjer samt fjer af samme fugle. Latterligt i vore øjne og i et format, som intet arkiv ville kunne rumme. Det morsomste af alt

var, at chaufføren ud af bagvinduet fik betalt sine varer, som tolderne derefter stak i lommerne under megen smilen og gestikuleren. Små bestillingssedler til næste tur blev derefter indsamlet, og endelig var vi klar til at køre ind i Ismailia.

Byen var charmerende så længe vi holdt os til villakvarterets brede indførelsesboulevard med overraskende nydelige huse, bygget i typisk kolonistil af franskmændene, parklignende beplantninger og plæner. Men det hele varede kun kort, denne by var snart ligesom de andre i landet, stinkende, meningsløs beskidt og håbløs i sin såkaldte

byplanlægning. Dette skal lugtes og ses for, at man forstår, at vores saneringsmodne kvarterer hjemme er nydelige til sammenligning.

Hurtigt gik det derefter ad en langt mere interessant vej langs Store Bittersø på hvis midte en tyve - tredive tank- og lastskibe og en enkelt passagerliner ligesom sloges for at komme med i kanalkonvojerne. Det var et ganske malerisk syn med en speciel kontrast til højresiden af vejen, der var præget af en smal, frodiggrøn stribe, hvori groede tilsyneladende alt, tomater, majs, byg, hvede. Over denne søs nordvestlige hjørne fulgtes Moses cirka år 1250 før Kristus med Hebræerne skarpt forfulgt af ægypterne for derefter at følge samme rute, som vi tre tusinde år senere skulle følge. Vi skulle overnatte i Suez, et rædselsfuldt sted, hvor man havde levende indtryk af den håbløshed, ligegyldighed og dovenskab, den ægyptiske nation i dag er præget af.

Dette sted var en bitter kontrast til Gazastribens langt bedre ordnede forhold og Ægyptenturistens tur op og ned ad Nilen. Her så man virkeligheden i al dens gru. To eksempler, får, geder og endog en mindre ko på en nybygnings 3. sal, og en hob pjaltede drenges ivrige søgen i gadernes snavs efter noget spiseligt. Det mest modbydelige var vel "undertrykkernes" forsøg på at fordreje denne tingenes tilstand gennem propagandaens nødvendige giganttriumfbuer rigt dekorerede med propagandaslogans og lovede præsidentbesøg ugen efter.

Hotellet var typisk, gammeldags, kolonitidspræget, men rent og med udmærket mad - en hel oase i alt svineriet til den rørende pris af ti en halv krone for værelset med helpensionen som værende et første klasses hotel – hvad det også var.

Næste morgen før fem kom vi efter lignende vanskeligheder som dagen før over kanalen på ny, bare skulle hele toldstationens personale først vækkes, før nogen kunne sætte sin fod på Sinais jord igen.

Chaufførerne i de fire personvogne, som vi skulle fortsætte turen i, skulle være særligt egnede, ligesom det skulle være specielle terrængående køretøjer. Det første passede i den forstand, at de kunne finde vejen, og at de kunne improvisere, når det gjaldt reparationens kunst, men det sidste passede derhen, at det var store sekscylindrede, udrangerede amerikanske personbiler fra slutningen af halvtredserne, hvis hjul havde en del af dækmønstret tilbage. Enten var gearet dårligt virkende, eller også gjorde den tiltagende varme sig gældende, fordi trediegearet var det eneste, der blev benyttet uanset terræn og hastighed. Resultatet var da også fire kogende motorer efter en halv times kørsel i den efterfølgende sand- og stenørken.

Vi nåede wadien, der skulle føre os dybt ind i Sinai, derfor tankede vi for sidste gang bilerne med vand og benzin. Vi forlod Rødehavet og drejede ind ad et sandspor væk fra civilisationen, hvis man i øvrigt kunne have følt denne de sidste halvanden hundrede kilometers kørsel bortset fra, at vejen havde været asfalteret indtil nu. Liv havde der nemlig intet været af undtagen et par landsbyers udmagrede indbyggere.

Wadiens bund dannede række efter række af rosa og gult flammende sandsten. Snart efter nåede vi i den kølige morgenstund Aui Musa (Mosekilden), hvor Moses ved at kaste et træ i den salte dam gjorde vandet fersk. Og videre gik det til Moses næste lejrlads Elim, hvor han med sin stav fremkaldte tolv kilders springen.

Stedet hvor folket begyndte at knurre. Det var som om mindet om Ægyptens kødgryder var for rodfæstet i dette solens helvede. I dag er der kun en gruppe palmetræer at se mellem forrevne sandstensklipper.

I baggrunden granittoppe, der ligesom ville stå i kø for at se på de modige, der ville trænge ind mod nord, mod middagssolens helvede og mod ukendte vanskeligheder.

Ejendommeligt, at netop det havde man betalt for, ja, drømt om; men det var så sandelig

også en oplevelse med støvet hængende tykt i luften, så alt smagte meget tørt. Alt klistrede, og mund og hals var spytsøgende.

Befriende for både bilerne og os nåede vi lige efter middag Faranoasen, der ligger nedenfor bjerget Djebel Serbal (totusinde halvfjerds), som længe gik for at være Sinaibjerget.

Oasen er foruden beboelser for beduiner og landboer fyldt med ruiner af kapeller og et kloster. Det var også i århundreder sædet for biskoppen af Sinai. Biskeboligens tilhørende skyggefulde have dannede et herligt rastested. Vand, vand, ja, herligt kølende vand blev nydt til hotellets lettere opvarmede frokostpakke. Humøret og troen på, at vi skulle få klostret at se inden mørkefald, steg i takt med de nedsvælgede klemmer + vand.

De halvtreds kilometers kørsel, der var tilbage, blev hverken morsommere eller mindre varme, end de første mange kilometers kørsel havde været. Rundt igennem et snævret pas, et kvarters kørsel over en åben slette og pludselig der i indsnævringen mellem gigantiske granitklodser lå klostret nærmest i et begyndende tusmørke, fordi solens sidste stråler, der evnede at belyse toppene, selvsagt ikke evnede at trænge ned i den smalle dal.

Hvad forbinder man med et kloster så langt fra alt liv? Jeg havde gjort mig visse forestillinger og fandt så i virkeligheden lige det modsatte. En ubeskrivelig atmosfære skabt af ro, tro, eksempler på fjorten hundrede års byggeskønhed, munkenes hjertelighed,

røgelse, sjældenheder, som de ældste ikoner malet i det 6. århundrede placeret i klosterets bibliotek samt en fotokopi af den ældste bibeltekst (4. århundrede) i verden, der var her indtil 1517. Den befinder sig nu på British Museum i London

Jeg ved, at meget er historie, som man gerne skulle kunne eller i hvert fald nu have tilegnet sig, men for mig var de mange indtryk, stedets egenart og det at nå dertil egentlig det umiddelbare skønne i oplevelsen, som vel ikke kan nedfældes på et stykke nøgent papir.

Men den helt specielle bjergbestignings forløb for at nå Sinaijergets top kan beskrives og dermed afslutte mine oplevelser i Sinai. Hvad med en to timers ridetur på dromedar op ad en bjergside i den opgående sols stråler, der klatrer ned ad bjerget, medens vi møjsommelig klatrer op? Mødet skete lige, da vi nåede den første lille top og kunne kigge ned også til den anden side over en kæmpe åben slette, flad som en pandekage kranset af toppe næsten lige som den, der nu skulle bestiges. Man føler sig pludselig reduceret til at være ganske liden i forhold til den omkringliggende verden.

Et lille hvil halvvejs oppe og et eksempel på, at skønt naturen synes at gøre alt rigt, er der stadig her den menneskelige materielle fattigdom. Vi var nået til det sted, hvor skærverne var blevet almindelige på stien, så klatringen var begyndt for dromedaren og for den lille knøs, der gående bagved, drev dyret frem. Man skal spare, når man er så fattig, som han

synligt var; af med de primitive sandaler, så de skarpe stenstykker ikke skulle skære sig igennem. Han smilede tilmed.

Den sidste halve time klatrede vi op trin for trin - for der var trin hele vejen op - nåede hungrende efter ilt i den tynde luft (2645 meter over havet) to små bygninger på toppen. En lille kirke og en lille moske.

Betagende at have hele verden under sine fødder, at skue fra top til top i den klare morgenluft og at være til dansk andagt i den lille kirke for at høre beretningen. Det var en herlig time og rigelig en lang vejs kamp værd.«

Turen ind i Sinai til Sankt Catharinaklosteret var en betagende oplevelse og et herligt afbrud i den daglige tjeneste.